

Brüssel, 23. detsember 2016
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2016/0413 (COD)

15819/16
ADD 3

UD 281

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Kättesaamise kuupäev:	22. detsember 2016
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2016) 471 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE Lisatud dokumendile: Ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1889/2005

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2016) 471 final.

Lisatud: SWD(2016) 471 final

Brüssel, 21.12.2016
SWD(2016) 471 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJUHINNANGU KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

**Ettepanek Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse kohta
ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta,
millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1889/2005**

{COM(2016) 825 final}
{SWD(2016) 470 final}

Kommenteeritud kokkuvõte	
Ettepanek muuta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta määrust (EÜ) nr 1889/2005 ühendusse sisse toodava või ühendusest välja viidava sularaha kontrollimise kohta	
A. Vajadus meetmete järele	
Miks? Mis on lahendamist vajav probleem?	
Käesoleva määruse hindamisest nähtus vajadus vaadata see meede uuesti läbi, et võtta arvesse rahvusvaheliste õigusnormide arengut, ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast raamistikku ja komisjoni 2016. aasta terrorismi rahastamise vastases tegevuskavas loetletud prioriteete. Igal aastal esitavad inimesed, kes toovad liitu sisse või viivad sealt välja 10 000 eurot või rohkem sularaha, 100 000 sularaha kontrollimise deklaratsiooni, mis moodustab kokku 60-70 miljardit eurot deklareeritud sularaha. Kindlaks on tehtud neli probleemi: 1. sularaha salavedu posti teel või kaubasaadetisena; 2. ebatõhus teabevahetus ametiasutuste vahel; 3. deklareerimiskohustusest kõrvalehoidumise eesmärgil muude väga likviidsete väärtuse säilitajate (nt kuld) kasutamine; 4. pädevate asutuste suutmatus tegutseda olukorras, kus leitakse väiksem summa kui 10.000 eurot, kuid olemas on märke kuritegeliku tegevuse kohta. Mõju hindamise aruandes käsitletakse ja analüüsitakse veel kolme täiendavat, vähem tõsist probleemi. Liidu meetmete puudumine toob endaga kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmata jätmise. Kõige rohkem mõjutab see niisuguseid huvirühmi nagu kodanikud, ametiasutused ja ettevõtjad, kes rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud sularaha suurenenud ringluse tõttu kannatavad.	
Mida selle algatusega loodetakse saavutada?	
Ettepaneku eesmärk on edendada ja säilitada kogu siseturul majandustegevuse kindlat, tasakaalustatud ja jätkusuutlikku arenemist. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb: 1. laiendada õigusaktide kohaldamisala kõigile viisidele, mis võimaldavad sularaha transporti, võimaldades nii tõhusat kontrolli posti teel või kaubasaadetisena edastatava sularaha üle; 2. parandada ELis pädevate asutuste vahelist sularaha kontrollimisega seotud teabe vahetamist puudutavat raamistikku; 3. töötada välja proportsionaalne lähenemisviis, et võidelda kõrvalehoiduva tegevusega, mille puhul kasutatakse sularaha asemel kuld; 4. võimaldada pädevatel asutustel võtta meetmeid künnisest madalamate summade puhul olukorras, kus on märke kuritegeliku tegevuse kohta.	
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus?	
Sularaha salakaubaveo kaudu rahapesu ja terrorismi rahastamise probleem on rahvusvaheline. Võttes arvesse siseturu põhimõtteid ja nendega seotud liikumisvabadusi, tuleb kõnealuseid probleeme käsitleda ühtlustatult sellises ulatuses, mida ei ole võimalik saavutada liikmesriikide meetmete abil.	

B. Lahendused	
Milliseid seadusandlikke ja mitteseadusandlikke poliitikavariante on kaalutud? Kas on olemas eelistatud variant? Miks?	
Praeguse olukorra säilitamist kaaluti kõigi variantidega seoses, kuid seda peeti otstarbekaks vaid mõne juhtumi puhul. Tuvastatud probleeme vaadeldi nii seadusandlike kui ka mitteseadusandlike variantide valguses (ELi tasandil). Nelja peamist probleemi käsitleti ELi tasandi seadusandlikust lähenemisviisist lähtudes; kolme ülejäänud probleemi käsitleti erinevatest pehme õiguse meetmetest ja ELi tasandi õigusaktidest lähtudes.	
Kes millist varianti toetab?	
Peeti avalik arutelu ning pädevatele asutustele ja tagasisidet paluti sularaha kontrollimise töörühmade riiklikele ekspertidele adresseeritud erinevate küsimustike abil. Kuna arvamused olid teemast sõltuvalt erinevad, ei ole võimalik anda kokkuvõttlikku ja täpset ülevaadet, kuid erinevaid arvamusi võeti variantide valimisel arvesse.	
C. Eelistatud poliitikavariandi mõju	
Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) eelised?	
Kontrollide ulatuse laiendamine, et hõlmata ka posti teel või kaubasaadetisena edastatud sularaha, ning võimalus künnisest madalamate summade kinnipidamiseks juhul, kui tuvastatakse kuritegeliku tegevuse	

tunnused, tagab täieliku ja selge kooskõla rahvusvaheliste normide ja parimate tavadega. Sellele lisaks luuakse pädevatele asutustele kontrollide läbiviimiseks paremad võimalused, hoides samas kodanike, ettevõtjate ja ametiasutuste täiendavat halduskoormust väiksena.

Mõiste „sularaha“ laiendamiseks nii, et see hõlmab kulda ja teatavaid ettemaksevahendeid, ning sellise mehhanismi valimisega, mis võimaldab muuta paindlikult põhielemente vastavalt uutele suundumustele ja uuele tehnoloogiale, võetakse arvesse pädevate asutuste poolt kaardistatud uusimaid arenguid ja see näitab ELi pühendumust võidelda väärtuse ülekandmiseks kasutatavate ebaseaduslike vahenditega. Eespool nimetatud meetmed kattuvad ka komisjoni terrorismi rahastamise vastases tegevuskavas loetletud tegevusvaldkondadega ning tugevdavad ELi rahapesu ja terrorismi rahastamise vastast raamistikku. Need aitavad kaasa siseturu tasakaalustatud arengule ning kodanike ja ettevõtjate kaitsele. Deklareerimata jätmise eest ette nähtud karistusi, liikmesriikides rakendamise taset ja sidusrühmadele teabe edastamist puudutavate kavandatud variantide eesmärk on saavutada ühine lähenemisviis, pidades seejuures silmas subsidiaarsuse põhimõtet.

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?

Sidusrühmade jaoks puudub nõuete täitmisega seotud kuludega seoses (majanduslikud, sotsiaalsed ja keskkonnavalused kulud) märkimisväärne negatiivne mõju (vt allpool ettevõtjaid käsitlev punkt).

Milline on mõju ettevõtjatele, VKEdele ja mikroettevõtjatele?

Välja töötatud meetmed puudutavad sularaha, mille väärtus on 10 000 eurot ja enam ning mida üle ELi välispiiri toimetavad inimesed või edastatakse kaubasaadetisena või posti teel. Ettevõtjad kasutavad sellist transpordiliiki väga harva. Praegu peab sularahasaadetist edasitoimetav füüsiline isik esitama kohustusliku sularahadeklaratsiooni. Kogemused on näidanud, et kutselised kullerid, kes sularahasaadetisi edasi toimetavad, on oma kohustustest väga teadlikud ning üldiselt täidavad neid. Uus avalikustamiskohustus selliste sularahasaadetiste puhul, mis toimetatakse edasi posti teel või kaubasaadetisena, on välja töötatud nii, et ametiasutustel on võimalik teha kontrolli ning nõuda vajadusel dokumentide esitamist. Puudub kohustus esitada deklaratsioone korrapäraselt ja ametiasutustel on võimalus kasutada kaalutusõigust (nt pankade vaheliste saadetiste puhul). Eeldatakse, et kuna kõnealust saatmisviisi kasutatakse suhteliselt harva ja tulenevalt võetud lähenemisviisist on mõju professionaalsetele sularahakulleritele minimaalne. Ette ei ole näha mõju VKEdele ja mikroettevõtjatele.

Kas on ette näha märkimisväärset mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?

Ette ei ole näha märkimisväärset mõju liikmesriikide eelarvetele ega ametiasutustele. Mõned täiendavad kontrollid nõuavad nende läbiviimiseks personali eraldamist, kuid selle üldine mõju lähtestsenaariumiga võrreldes ei ole tõenäoliselt märkimisväärne. Ametiasutuste vahelise teabe edastamise süsteemi kulud sõltuvad valitavast variandist ning tuleb kindlaks määrata, kuid ka need ei ole tõenäoliselt märkimisväärsed.

Kas on oodata muud olulist mõju?

Mis puutub põhiõigustesse ja isikuandmetesse, siis tuleb märkida, et koguda tuleb rohkem andmeid kui praegu teada on. Need andmed edastatakse rahapesu andmebüroodele, keda andmete kasutamise ja levitamise osas rangelt kontrollitakse, ja neid jagatakse pädevate asutuste vahel. Seda tasakaalustab vajadus ühiskonda kaitsta ja leevendab tehnoloogiat, mis võimaldab andmeid ametiasutuste vahel jagada.

D. Järeelmeetmed

Millal poliitika läbi vaadatakse?

Esialgse läbivaatamine toimub viis aastat pärast uue määruse jõustumist ja seejärel iga viie aasta tagant. Hindamine vormistatakse komisjoni aruandena parlamendile ja nõukogule.